

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev 2890/05
23.03.2006. godina
Beograd

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Predraga Trifunovića, predsednika veća, Vesne Popović, Mirjane Grubić, Milomira Nikolića i Mihajla Rulića, članova veća, u parnici tužioca AA, koga zastupa punomoćnik AB, advokat, protiv tuženog "BB", koga zastupa punomoćnik BV, advokat, radi vraćanja zajma, odlučujući o reviziji tužioca izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Jagodini Gž. 1099/2005 od 14.6.2005. godine, u sednici održanoj 23.3.2006. godine, doneo je

R E Š E N J E

UKIDA SE presuda Okružnog suda u Jagodini Gž. 1099/2005 od 14.6.2005. godine i presuda Opštinskog suda u Paraćinu P. 234/2002 od 22.10.2004. godine i predmet vraća istom sudu na ponovno suđenje.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Opštinskog suda u Paraćinu P. 234/02 od 22.10.2004. godine odbijen je tužbeni zahtev tužioca kojim je tražio povraćaj novčanih sredstava bliže označenih u izreci po osnovu ugovora o zajmu.

Navedenom drugostepenom presudom odbijena je kao neosnovana žalba tužioca i prvostepena presuda je potvrđena.

Protiv pravosnažne drugostepene presude tužilac je blagovremeno izjavio reviziju zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Vrhovni sud je ispitao pobijanu presudu na osnovu člana 386. ranijeg ZPP ("Službeni list SFRJ" br. 4/77..."Službeni list SRJ" br. 3/02) koji se primenjuju na osnovu člana 491. stav 4. novog ZPP ("Službeni glasnik RS" br. 125/04), pa je našao da je revizija osnovana.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju između stranaka je zaključen pismeni ugovor o kratkoročnoj pozajmici 15.1.1999. godine overen pod Ov. 211/99 dana 3.2.1999. godine, po kome je tužilac predao tuženom na zajam iznos od 123.770 nemačkih maraka i 13.000 švajcarskih franaka radi plaćanja dospelih obaveza, sa rokom vraćanja od dva meseca od momenta zaključenja ugovora. Knjigovođa tuženog izvršio je upis novčane sume u dinarskoj protivvrednosti kao povećanje osnivačkog uloga tužioca. Novac koji je tužilac pozajmio nije njegova svojina već predstavlja novac tuženog, a on tokom dokaznog postupka nije dokazao na koji je način novac stekao.

Kod takvog činjeničnog stanja nižestepeni sudovi zaključuju da prava volja stranaka nije bila u saglasnosti sa izjavljenom voljom o zaključenom ugovoru o kratkoročnoj pozajmici, da je ugovor o zajmu zaključen bez namere stranaka da proizvodi pravno dejstvo, da je prava volja ugovarača bila povećanje kapitala radi izmirenja tekućih obaveza tuženog i da zbog toga ugovor o zajmu kao prividni ugovor ne proizvodi pravno dejstvo.

Osnovano se u reviziji ukazuje da je u postupku učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz člana 354. stav 2. tačka 14. ranije važećeg ZPP, jer u pogledu odlučne činjenice (da li je predmet obaveze - novac koji je dat na zajam svojina tužioca ili tuženog) postoji protivurečnost između stanja dokaza u spisima (iskaza zakonskog zastupnika tuženog) i obrazloženja presude.

Naime, zaključak prvostepenog suda na strani 11. presude da je sporni novac "unet u preduzeće na dan 16.1.1999. godine njegovo vlasništvo..." protivureči sadržini iskaza zakonskog zastupnika na strani 5. i 6. presude iz kog ne proizlazi takav zaključak.

Stanovište nižestepenih sudova o prividnosti ugovora o zajmu i punovažnosti disimulovanog ugovora o povećanju osnovnog kapitala za sada se ne može prihvatiti kao pravilno.

Naime, nižestepeni sudovi nisu ispitali punovažnost zaključenih ugovora po članu 66. ZOO.

Između stranaka je zaključen dvostrano obavezan i teretan ugovor, pa su određena novčana sredstva prenetu u imovinu tuženog. Zato se tuženi ne bi mogao pozvati na primenu pravila iz člana 66. stav 1. da je između stranaka zaključen prividan ugovor (da u stvarnosti nije zaključen nikakav ugovor) jer to ni sam tuženi ne tvrdi. Ali da bi se iza navodno prividnog ugovora (ugovora o zajmu) prikrio neki drugi ugovor (ugovor o povećanju osnivačkog uloga) taj drugi ugovor bi važio samo ako su ispunjeni uslovi za njegovu pravnu valjanost (član 66. stav 2. ZOO). Ovom drugom delu od pravila u "pravnoj valjanosti" nižestepeni sudovi ne pridaju pravni značaj, iako pominju odredbu člana 382. u vezi člana 343. ranije važećeg Zakona o preduzećima. Da bi ovaj drugi ugovor važio potrebno je da se izmeni ugovor o osnivanju društva i da članovi društva sa ograničenom odgovornošću imaju pravo preče uplate odnosno unošenja novih uloga u roku od 30 dana od dana izmene

ugovora o osnivanju društva srazmerno ranijim ulozima. Nižestepeni sudovi se uopšte ne bave pitanjem procedure i nepoštovanja pravila o zaključenju ugovora o povećanju osnovnog kapitala jer ako nisu poštovana pravila Zakona o preduzećima onda taj drugi ugovor ne bi proizvodio pravno dejstvo.

Pravilna primena materijalnog prava zahtevala je da se analizira ugovor o zajmu (sa napomenom da i u slučaju ništavosti ugovora osnovno pravilo iz člana 104. ZOO je povraćaj datog) u smislu punovažnosti predmeta i osnova člana 46 - 53. ZOO, i sa stanovišta odredbi člana 557. - 566. koje se odnose na ugovor o zajmu. Nužno je bilo ispitati poreklo sredstava koja predstavljaju predmet zajma i u tumačenju ugovora (ako ima spornih odredbi) treba istraživati zajedničku nameru ugovarača u skladu sa načelima obligacionog prava i utvrditi ko je pripremio i predložio sadržaj ugovornih odredbi. Ako tuženi ističe nedopuštenost pobuda za zaključenje ugovora na njemu leži teret dokazivanja tih činjenica (član 53. ZOO).

Na osnovu člana 394. i 395. stav 2. ZPP odlučeno je kao u izreci.

Predsednik veća - sudija

Predrag Trifunović, s.r.

Za tačnost opravka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

SM